

Yëkkuö skà kit Pablo tö Corinto wakpa a, i' ta ide bö^t 2 Corintios

Mik Pablo bak kaneblök Macedonia età ie' tö yëkkuö skà kit Jesús mik erblökwakpa sérke Corinto ena ipamik e'pa a. Wëm kiè Tito e' kaneblöke Pablo tå Jesùs tté pakök. Ie' tso' Corinto, mik ie' dene Pablo ska' età ie' tö Jesùs mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa kaberke ñita e' paké Pablo a. E' kuékì Pablo tö yëkkuö i' kit. Ì tköke Corinto wakpa tå e' dör i': Welepa e' chö tö ie'pa dör Jesùs ttekölpa erë kë idör moki. Esepa dë'mi Corinto tå Jesùs mik erblökwakpa tö iki'wàrak buaë. Ie'pa ñekkëpa tö s'wöbla'wëke kache tté wa. Ie'pa e' ù tö ie'pa dör buaë Pablo tsata. Ie'pa tö icheke tö Pablo dör siarë kë dör këkëpa tajë. Es ie'pa tso' Jesùs mik erblökwakpa kitö'uk. Pablo éna Jesùs mik erblökwakpa dalër tajë e' kë kiane ie' ki tö imi'yal ñalà sulusi ki kachökwakpa itoki. E' kuékì ie' tö yëkkuö i' kit ie'pa a as ie'pa tso' ttsë'ka kachökwakpa yoki ena er bua' wa ìkkayëne ie'pa a e' dalöiök. Ñies ie' tö ie'pa a iché tö ie' dör Jesùs tteköl moki.

E' kíie tå kam ie' tö yëkkuö i' shtö età ie' tö inuköl ki' ie'pa a Jesùs mik erblökwakpa siarëpa tso' Jerusalén e'pa kimoie. S'kitö'ukwakpa tö iyë' tö Pablo tö inuköl e' tséketkö iwák a, erë ie' tö iché tö e' kë dör es. Ie' mi'ke betka Jerusalén pakök e' kuékì Jesùs mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa kawötå inuköl ki shtök tsëmi Jerusalén.

Shke'wè

¹ Ye' dör Pablo. Skëköl wák er wa ye' dör Cristo Jesú斯 ttekölpa tsá e'pa eköl. S'yami kiè Timoteo, e' tso' ye' ta íe. Sa' tso' yëkkuö i' shtök a' dör Skëköl icha erule serke Corinto, e'pa a. Ñies sa' tso' yëkkuö i' shtök s'batse'r malepa serke ká malepa ate Acaya, e'pa ultane a.

² Skëköl dör S'yë ena Skëkëpa Jesucristo as e'pa er buaë chõ ena sene bërë mü a' a.

Pablo weirke e' shua Skëköl kikékaítö

³ Skëköl dör Skëkëpa Jesucristo yë, e' kikökäso tajë. Ie' dör S'yë e' tö se' sueke er siarë wa ena se' er pableke kekraë.

⁴ Sa' weirke kos Cristo tté kueki, e' shua sa' er pableke Skëköl tö as s'malepa weirke esepa er pablö sa' tö wës ie' tö sa' er pableke es.

⁵ Cristo weine tajë, e' ukuö miria sa' kí tajë. Erë ñies ie' batamik sa' er pablérke tajë shute.

⁶ Sa' weine es, eta e' dör a' er pabloie, a' tsatkoie. Ñies Skëköl tö sa' er pablé, eta ñies e' dör a' er pabloie as a' weirke wës sa' es ese dalë'ttsö a' tö er bua' wa.

⁷ Sa' wä ijcher tö a' weirke wës sa' es, erë ñies a' er pablérke wës sa' er pablérke es. E' kueki sa' wä ijcher buaë tö a' kë tö sa' eriawëpa.

⁸ A yamipa, sa' kí ikiane tö a' wä ijcher tö sa' weine Asia e' dör darérë sa' a. Sa' diché kë dë'ka iwöklö'woie. Sa' ibikeits tö kë sa' döpattsä ttsë'ka.

⁹ Sa' e' ttsë' wës s'wömenettsä ttewä es. Erë e' wamblëne sa' ta as kë sa' erblö sa' wákpa mik, e' skéie as sa' erblö Skëköl tö s'shke'wëkanë e' wák mik.

10-11 Sa' ttekelur ñe' e' ulà a ie' tö sa' tsatkë'ttsa ena sa' tsatkeraëitö. Ie' däpömik sa' moneka darërë. A' sa' kimé S'yë a ikiök sa' ki, e'ma ie' tö sa' tsatkë michoë. A' taijë tö iwé es, e' ta ie' tö sa' kimeraë e' ki wéstela cheraë ie' a se' taijë tö.

Ì kuëki Pablo kë dë' Corinto

12 Sa' er kë tö sa' kkatè ì ki, e' tö sa' ttsë'weke buaë. Kekraë Skëköl tö sa' a imè seno yësyësë e' batseitsök buaë er moki wa sulitane wö wa ena bua'ie a' wö wa. Sa' ser es, e' kë dör siwa' iski tso' ká i' a ese wa, e' dör Skëköl er buaë chö se' a e' wa.

13-14 Yëkkuö kos kitmi sa' tö a' a, e' wà kë dör ttè blëulewë ese, iaritsmi a' a ena iwà armi a' éna. Erë wës sa' dör e' kë aqe a' éna bua'ie, erë ye' ipaneke tö wekkë alè ta a' éna iardaë seraq. E' dör es, e' ta mik Skëkëpa Jesús datskene, eta e' kewö ska' a' e' ttsörakä buaë sa' wa wës sa' e' ttsörakä buaë a' wa es.

15 Ye' ibikeitsé tö a' e' ttsékä ye' wa buaë, e' kuëki warma ye' ibikeitsé tö ye' mi' a' pakök bötkicha aś a' ttsë'r buaë bötkicha.

16 Ye' ibikeitsé tö mik ye' mi'ke Macedonia, eta warma ye' tkökemi a' pakök. Ye' datskene, e' ta ye' damitköne a' pakök. Es a' a ye' kimermi shkoie Judea.

17 Erë kë ye' wä iöne es. Ye' dë' a' pakök etökicha ē, e' kuëki ¿a' ibikeitsé tö ye' kë wä iwà bikeitse buaë kewe? ¿A' ibikeitsé tö ye' ttö bötböt wës s'ditsö èse es?

18 Erë Skëköl ttö mokjë, e' ttö wa ye' ichè a' a tö ye' kë ttö a' ta bötböt.

19 E' wà dör tö Jesucristo dör Skëköl Alà, e' kë ttö bötböt, ie' ttö etkëme. Ie' tté buaë paka' ye' ena Silvano ena Timoteo, e'pa tö a' a.

20 Ì kos ük Skëköl kablë', e' wéitö Cristo wa. E' kuékj mik se' ñì dapa'uke Skëköl kíkökka, eta se' tö icheke: "Es e' idir" Cristo Jesús ttö wa.

21 Yi tö a' ena sa' kkö'neke as se' tulurie Cristo mik, e' dör Skëköl. Ie' tö se' shukitbak iwák a.

22 Ie' tö se' er wakyué ie' wák a. Nies iWiköl méitö se' a wës íyi tsá patuésö es ikkachoie tö se' tsatkeräëitö da'a.

23 Ie' wà ye' suule buaë e' wöwa ye' ichè a' a tö kam ye' döne Corinto warma wës ye' ibikeitsé es, e' wà dör tö kë ye' éna a' kí eriawak.

24 Sa' wà ijcher tö a' erblöke buaë Jesús mik, e' wa a' tkënewa darérëe. E' kuékj sa' tso' a' kimuk er bua' wa as a' ttsë'r buaë. Kë sa' kú' a' patkök kësik wa a' erblöke e' iutök.

2

1 E' kuékj ye' ibikeits tö ye' kë shkakne a' pakök a' eriawoie.

2 A' ë tö ye' ttsë'wëmi buaë. Erë a' eriawéyö, e' ta ñyi tö ye' ttsë'wëmi buaë?

3 Warma a' ye' ttsë'wë buaë, e' kuékj yëkkuö iët kitmiyo a' a e' kí a' paftyö darérë as a' e' shulö, eta es a' kë tö ye' eriawepa. Ye' iklöö' yësyësë tö a' ultane ttsë'rdaë buaë ye' ta ñita.

4 Mik ye' tö yëkkuö ñe' kit, eta ye' eriane siarë, ye' chkenewa taië dö ye' iéttsaie ekkë. Erë kë ye' wà ikite a' eriawoie. E' skéie ye' ikitmi as a' éna iar tö a' dalér taië ye' éna.

Yi tö i sulu wamble' e' nuí olo'yé Pablo tö

5 Wëm tö kabene tski'kä a' shua ì sulu wambléitö e' wa, e' kë wä ye' ë eriaqne. Ísalema ye' tso' ikí kuötkökka, erë ye' ichè tö wës alè ie' tö a' ultane eriawé.

6 Kos a' kibiiepa tö ie' kí inuí métke e' dör wë'.

7 I'ñe ta a' tö inuì olo'yö iki tå ikimú as kë ieriar taijë kë er pablèneia ekkë.

8 E' kuekí ye' kköchö a' a taijë tö ikkachöne ie' a tö moki a' éna ie' dalér.

9 Yékkuö ñe' kitmiyö a' a isuqie tö ye' ttö iuté a' tö seraq ö au.

10 Yi isie nuì olo'yé a' tö iki, ñies ese ki ye' tö ilo'yeke. Moki yö ichè Cristo wöwa ena a' dalermik tö ilè nuí tso' kiane olo'yè, e' tå e' olo'yétkeyö

11 as Satanás kë e' alöka se' ki. Wës ie' éna se' sulu'wakwà, e' ane se' éna buaë.

Tito kë dë' Tróade

12 Mik ye' de ká kiè Tróade Cristo tté buaë pakök ee, etå ye' isué tö Skëkëpa tö ye' a ñala yuétke buaë itté pakoie.

13 Erë s'yami Tito wä a' biyö done ye' a, e' kë kune ye' wä wës ikablë' es. E' tö ye' tkiwé kabikeitséka taijë. E' kuekí ye' e' chéat Tróade wakpa a tå ye' mía Macedonia ie' yulök.

Íyi ultane ki se' e' alökämi Cristo wa

14 Erë wëstela Skëköl a! Kekraë ie' tö sa' wëttseke e' aloka íyi ultane ki Cristo tå ñita. Sa' wa ie' tö Cristo tté buaë pakeke ká wa'ñe, e' dör wës kiö masmas alabur es.

15 Sa' tö Cristo tté pakeke, e' dör wës íyi alar masmas ña'wë Cristo tö Skëköl a ikikokä es. Sa' dör wës kiö masmas alar es. Erë wépa tsatkérke ena

wépa kẽ tsatkérku' esepa böltëpa wöa ilär kua'ki
kua'ki.

¹⁶ Wépa kẽ tsatkérku' esepa a ttè pakeke sa' tö e' dör wës s'nu alar es, e' wa ie'pa duöralur e' kueki. Erë wépa tsatkérke esepa a e' dör wës íyi alar buaë es, e' wa sene michoë döraë ie'pa ulà a e' kueki. ¿Yi dirmi ttè i' wakanéuk?

¹⁷ Taije pë' tö Skëköl ttè pakeke inuköl ë klö'woie, erë sa' kẽ dör es. Ie' tö sa' patké ipakök, e' kueki sa' tö ipakeke er moki wa ie' wöwa Crïsto dalërmik.

3

Skëköl ttè pa'ali e' wakanéukwakpa sa' dör

¹ ¿Ima a' ibikeitsè tö sa' wákpa e' tté chöke a' a? ¿Ima a' ibikeitsè tö sa' ki yëkkuö kiane sa' tté choie a' a ö a' tö yëkkuö mëmi sa' a sa' tté choie wës wele tö iwëke es? Yëkkuö ese kẽ kiane sa' ki.

² A' wakpa dör wës sa' tté choie yëkkuö es. E' kitule sa' er a suule ena aritsule sulitane wa.

³ Iwënewa wöshak tö a' dör wës yëkkuö kitmi Crïsto tö patkëne sa' ulà a es. Yëkkuö e' kẽ kitule tinta wa, e' skéie ikitule Skëköl ichökle e' Wiköl wa. E' kẽ kitule ákkue ki wës ttè dalöiëno kite ákkue ki es. E' skéie ikitule a' er a.

⁴ Sa' erblöke Skëköl mik Crïsto batamik, e' ë kueki sa' tö a' ché es.

⁵ Sa' kẽ a iyënuk tö kanè we sa' tö a' shua, e' dör sa' wákpa diché wa. Skëköl tö sa' a ieri mé iwakanéwoie.

⁶ Ie' tö sa' a ieri mé ie' ttè pa'ali mène se' a e' wakanéuk. Ttè e' kẽ datse ttè dalöiëno mène ká iaiąqë e' wa. E' skéie idatsę Skëköl Wiköl wa. Ttè

dalöiēno ñe' tö s'kichateta'ttsa erë Skéköl Wiköl tö sene michoë meke se' a.

⁷ Ttè dalöiēno këchke kitule ákkue ki, e' mène ká iaiaqë Israel aleripa a. Mik ttè e' tsá mène, età Skéköl olo bune taië. E' klöne Moisés wö ki dalölöö dö imalepa kë wö dë'wə ie' wö səuk ekkë. Erë dalö e' chowamine enaena. Ttè ñe' mène olo tə' taië ikkachoie tö e' dör ttè dalö tə' taië ese.

⁸ ¡E' yitə Skéköl Wiköl kanè e' olo tkökə taië ttè ñe' tsata!

⁹ E' wà dör tö ttè tö s'kichateta'ttsa ñe' mène dalö ta' taië, je' yitə ttè wa Skéköl tö s'klö'wəmi wès pë' buaaë yësyësë es e' pakè olo tə' taië shute tkökə ttè tsá mène e' tsata!

¹⁰ Mokj ttè pa'ali e' olo tə' taië shute, e' o'mik ttè iët olo kë dör i.

¹¹ Ttè kë dör yöbië e' de olo tə' taië, je' yitə ttè dör yöbië e' olo tə' taië shute!

¹² Ttè e' wà paneke sa' tö kröröö, e' kuekj sa' tö iwà pakeke sulitane kukua kë suarta'.

¹³ Sa' kë tö iwekü' wès Moisés tö io' es. E' wö pabakewa datsi'tak wa as Israel aleripa kë tö isaù tö ie' wö dalö bune e' chowamine seraä.

¹⁴ Erë ie'pa er darë'newə, kë éna iwà ane. Ie'pa er pabakulewa wès Moisés wö pabakwə es. Es ñies i'ñe tə ie'pa aleripa er pabakulewa mik ie'pa tso' ttè këchke mène iyëpa bak e'pa a e' aritsök eta. Ie'pa er pabakulewa e' sirmittsa erblè Cristo mik, e' è wa. E' kuekj ie'pa icha kám sirttsa.

¹⁵ Dö ikkë tə, mik ie'pa tö yëkkuö kit Moisés tö e' aritseke, età ie'pa er tso'iə pabakulewa.

¹⁶ Erë mik se' er mane'wé Skékëpa a, età se' er pabakulewa, e' sinettsa.

¹⁷ Skëkëpa e' dör Skëköl Wiköl. Wé e' tso', etä ee se' yënettsä ttè dalöiëno ulà a.

¹⁸ Es se' dör wës s'wö kë pabakulewë es, esepa kos ki Cristo olo wérke buaë wës wösuo es. Se' maner michoë as se' dö wës Skëkëpa olo ta' taië es. E' kos wakanewëke Skëköl Wiköl tö.

4

Sa' dör Jesucristo ttekölpa tsá

¹ Skëköl tö sa' sué er siarë wa, e' batamik kanè i' méitö sa' a. E' kueki kë sa' e' chkeuwa.

² E' skéie kë sa' tö iwakanewëku' bléule wes ì dör jaë ese es. Sa' kë ku' s'kitö'uk. Sa' kë ku' Skëköl ttè shütuökka kache tté wa. E' skéie ttè moki pakeke sa' tö yësyësë Skëköl wöa as sulitane wä ijcher tö ì ché sa' tö, etä es idir.

³ Erë Jesús tté buaë pakeke sa' tö, e' pabakulewa, e' ta' ipabakulewë wépa kichatérke esepa è vöki.

⁴ Ie'pa kë erblötä' Cristo mik. Bë dör ká i' këköl, e' tö ie'pa er pabakewë da'aie as kë ie'pa éna Cristo dör Skëköl wák suë olo ta' taië e' tté buaë wà ar.

⁵ Sa' kë tö sa' wákpa tté pakeku'. Sa' tö Jesucristo dör Skëkëpa, e' tté pakeke. Sa' e' chö tö sa' dör wës a' kanè mésopa es a' kimoie Jesús dalërmik.

⁶ Mik Skëköl tö ká i' yö', etä ie' iyë': "ká ñinú," etä ká ñine. Ie' wák tö se' er ñi'wé as ie' olo tajë burke Jesucristo wö ki, e' ar se' éna. E' kueki sa' tö ie' tté buaë e' pakeke sulitane a.

Se' weirke ká i' ki, e' dör bërbër è

⁷ Jesús tté buaë, e' dör wës íyi bua'bua ské darërë es, e' meneat sa' a wakanewë. Erë sa' kë diché ta'. Sa' dör tottola wës skaü es. E' dör iwà kkachoie tö

diché wa sa' tö iwakaneweke e' meke Skëköl tö sa' a, e' kë dör sa' diché.

8 Eré kabene tso' sa' kí taië kékraë, erë e' kë e' alineka sa' ki. Eré sa' kë wä ijcher wës sa' e' ùmi, erë kë sa' e' õwa e' yöki.

9 Eré sa' bolökpa tö sa' tötieke, erë Skëköl kë wa sa' meneat. Eré sa' dettsa iski, erë sa' e' kökekane.

10-11 Se' tso'iä ttsë'ka ká i' a, e' dalewa sa' chöke sa' bolökpa ulà a sa' tteketur Jesús tté kueki wës ie' kötwarakito es. Sa' weirke es as iwérwä sa' ki tö moki ie' shkënekane, e' tso' sa' ta.

12 Duewa dalö me'rie sa' ki, es sa' weirke a' dalërmik as sene michoë dö a' ulà a.

13 Itso' kitule Skëköl yëkkuö ki wé yile tö iyë!: "Ye' erblé imik e' kueki ye' iché."* Es ñies sa' erblöke Skëköl mik wës yi ñe' es, e' kueki sa' tö ie' tté pakeke.

14 Sa' wä ijcher tö ie' tö Skëkëpa Jesús shkeo'kane ñies ie' tö sa' shke'werakane wës Jesús shkeo'kaneitö es, sa' batsulewä Jesús mik e' kueki. Aishkuö ta ie' wä sa' miraë a' ta ñitä wé ie' tso' ee.

15 Sa' weirke kos e' dör a' kimoie as se' taië tö wëstela chö Skëköl a ier buaë ché se' taië a e' kueki. E' wa ie' kikardaka taië.

16 E' kueki sa' kë e' chkeuwa. Eré sa' chkà mir wa'k ë, erë sa' er diché kí iérke kítä kítä ká bit ekkë.

17-18 I kos suekesö s'wöbla wa ese ertä'wa. Erë i kos kë wërtä' ese dör yöbië. E' kueki kë sa' er menewä i suekesö ese ki. E' skéie sa' er me'rie i kë wërtä' ese ki. E' kueki sa' weirke siärë, e' kë dör taië sa' a, e' dör ekuölö ë. E' wä dör tö e' wa i dör buaë, olo ta' taië yöbië, e' döraë sa' ulà a taië shute tkökä

---

* **4:13** Salmo 116.10

kos sa' weine e' tsata.

5

¹ S'chkà dör wes úla es, e' dör buaë senoie ká i' ki ë. Se' wä ijcher tö mik se' úla i' panane, eta u yöbië tso'tke Skéköl wä se' a ká jaì a. E' dör se' chkà pa'ali ser michoë yöule ie' wä e'.

² E' kueki moki ká i' ki se' rrerke. S'chkà pa'ali merke se' a aishkuö ta ká jaì a, e' kkecheke se' tö poë. Se' éna s'chkà i' mane'waktke s'chkà pa'ali wa wes datsi' mane'wèsö es.

³ E' kiane se' ki as se' wiköl kë at aishkuö ta kë chkà ta' wes se' sume es.

⁴ Se' tso'iä se' úla i' a eta se' kköchöke se' serke chkeulewa wes dalì ekkeë e' dikia es. Kë dör tö se' duakulurtke senoie chkà kë ta'. E' skéie se' éna s'chkà i' mane'waktke chkà pa'ali ñe' wa as i duöta'wa ese manerttsane i ser michoë ese wa.

⁵ Skéköl wák tö se' kanewétke maneonuk ñe' es. Ie' tö iWiköl mé se' a wes íyi tsá patuësö es iwà kkachoie tö iwà döraë se' ulà a wake'.

⁶ E' kueki kë se' tkirku' i ki, erë se' wä ijcher tö se' tso'kämië Skékëpa yoki, se' tso'iä ttsë'ka ká i' a e' dalewa.

⁷ I'ñe ta ie' kë sunuk se' a, erë se' serke se' erblé ie' mik e' wa.

⁸ Kë se' tkirku' i ki. Se' a ta s'chkà i' mú mèatsö, e' ta es se' mía senuk ie' ska', e' dör ibua'ie.

⁹⁻¹⁰ Se' ultane kawöta dökwä Cristo tkér s'shulo kulé ki e' wörki. Ee i kos wé se' tö ká i' ki, buaë ena suluë, ese kkayérdaë ta e' ské meraëitö se' a eköl eköl. E' kueki se' tso'iä ttsë'ka ö se' mía ie' ta, erë kékraë se' e' chöke senuk yësyësë as ie' wa iwër buaë.

Skëköl er buarne se' kí e' pakè

11 Sa' tö Skëkëpa dalöieke taië, e' kueki sa' e' chöke darërë s'malepa pablök as ñies ie'pa tö ie' dalöiõ. Skëköl wä ijcher buaë tö sa' er yësyësë, e' mú jcher a' wä ñies.

12 Sa' kë skà ku'ne e' tté chök a' a. E' skéie sa' tso' a' a kawö skà mukne e' ttsökä sa' wa. E' wa a' tö sa' tsatkëmi wépa tö sa' cheke suluë, esepa yoki. Ie'pa esepa e' ttsökä taië is imalepa wa iwér ese wa, kë dör is ie'pa er dör Skëköl wöa ese wa.

13 Sa' wér aljie, e' ta' e' dör Skëköl dalërmik. Kë sa' wér es, e' ta' e' dör a' kimoie.

14 Sa' éna iane tö Cristo éna se' dalér taië, e' tö sa' kë senuk ié' a. Sa' éna iane tö ie' eköl è kötewä sulitane skéie, e' wà kiane chè tö e' dör wës sulitane kötewä es.

15 Ie' kötewä sulitane skéie as se' tso'iä ttsë'ka esepa kë seriä wës se' kí ikiane es, e' skéie as se' ser wës ie' kötewä shkenekane se' skéie e' kí ikiane es.

16 E' kueki kë sa' ku'iä s'malepa bikeitsök wës ká i' wakpa tö ibikeitseke es. Kënet sa' tö Cristo bikeits es. Sa' ibikeits tö ie' dör se' ëse è. Erë jñe ta' sa' kë tö ie' bikeitsekü'iä es.

17 E' kueki yi batsulewä Cristo mik, esepa er maneonettsa yüne pa'ali. Wës ie'pa bak senuk e' kë ku'iä, e' skéie isenémine pa'ali.

18 E' kos wé Skëköl tö. Ie' er buanene se' kí Cristo batamik. Ñies ttè buaë pakè e' kané me'itö sa' a.

19 Ttè buaë ñe' dör i' es: Skëköl er buarmine ká ultane wakpa kí Cristo batamik kë ie'pa wöchakekü' inuì kí. Ñies ie' tö ttè buaë e' me' sa' a wà pakè sulitane a.

20 Sa' dör Cristo ttekölpa. E' dör wës Skëköl wák

kköchöke a' a sa' wa es. E' kueki sa' kköchöke a' a Cristo ttö wa tö a' er bua'úne Skëköl a.

²¹ Cristo kë wä i sulu wamblène yës, erë Skëköl tö ie' su' wës i sulu wamblökawak es se' skéie. Ie' tö iwé es as se' batsulewä Cristo mik e'pa sa_ùitö wës iwák dör yësyësë es.

6

¹ Sa' kaneblöke Skëköl tä ñita, e' kueki sa' kköchöke a' a tö ie' er buaë ché a' a, e' kë tsar é.

² E' wà dör tö ie' tö ichè iyékkuö ki i' es:

"Mik ye' er buaë chö be' a e' kewö de,
etä be' kköchöke e' ttséyö.

Mik be' tsatkè e' kewö de,
etä be' kiméyö."*

Ye' ttö ttsö: Skëköl er buaë chö a' a, e' kewö detke.
Ie' tö a' tsatkè e' kewö de i'ñe.

³ Sa' e' kkö'nuke buaë kékraë sulitane wörki as kë yi tö Skëkëpa Jesú watötsä sa' ukuömik. E' kë dör es, e' tä sa' kaneblöke Skëköl a e' yermi suluë.

⁴⁻⁵ E' skéie i ultane wa sa' tö ikkacheke tö moki sa' dör Skëköl kanè mésopa. Mikle tä sa' weirke, mikle tä sa' kë wä i tä, mikle tä kawö darérë tköke sa' tä. Mikle tä sa' burke siarë, sa' wötérke, pë' ierkekä taië sa' ki. Sa' kaneblöke darérëe taië shute, wöñirke taië, tteke bli tö. Erë e' kos dalë'ttseke sa' tö bëré.

⁶ Nies sa' tö ikkacheke sa' ser batse'r ena i jcher se' wä e' wa. I kos paneke sa' tö bëré er bua' wa. Sa' er buaë chöke s'malepa a. E' kos wa sa' tö ikkacheke tö moki sa' dör Skëköl kanè mésopa.

---

* ^{6:2} Isaías 49.8

Iwënewa tö Wiköl Batse'r tso' sa' ta. S'malepa dalëritseke sa' tö er moki wa.

⁷ Ttè moki pakeke sa' tö. Ì kos wéke sa' tö diché meke Skëköl tö sa' aqe' wa. Sa' sérke yësyësë, e' dör sa' a wës tabè tso' ñippökwakpa wä ñippoie ena e' tsatkoie es.

⁸ Mikle ta sa' dalöiérke, mikle ta kë sa' dalöiérku'. Mikle ta sa' kikekekä buaë, mikle ta sa' cheke suluë. Sa' ttö moki, erë mikle ta sa' sueke kachökwakpaie.

⁹ Ie'pa wä sa' süule buaë, erë ie'pa tö sa' sueke wës ie'pa kë wä sa' süule es. Wësua sa' duökelurtke, erë sa' tso'iä ttsë'ka. Ie'pa tö sa' we'ikè siarë, erë kë itö sa' ttélur.

¹⁰ Sa' eriarke tajë, erë sa' ttsë'rke buaë kekraë. Wësua sa' dör siarëpa, inuköl kë ta', erë Skëköl ttè wa sa' tö s'blu'weke tajë. Wësua sa' kë wä ì ta', ñermata ì ultane tso' sa' wa.

¹¹ A Corinto wakpa, sa' ttöke a' ta yësyësë. A' dalér tajë sa' éna.

¹² E' kë blëne sa' wä a' yöki, erë a' je' tö iblé sa' yöki.

¹³ E' kueki ye' kköchöke a' a wës alà a iyë kköchö es, sa' bikeitsö er bua' wa wës sa' tö a' bikeitseke es.

A' e' batsötsa ì sulu kos e' yöki

¹⁴ Kë a' e' batsök wëpa kë erblöta' Jesús mik esepa ta. ¿Wës sene yësyësë batsmi sene sulu ta? ¿Wës ká ttsettse ena ká ñí aqe' shuirirmikä ñita?

¹⁵ ¿Wës Cristo ena bë sermi bërë ñita? Yi erblöta' Jesús mik ena yi kë erblöta' imik ¿wës esepa batsmi ñì mik?

¹⁶ Se' dör wës Skëköl ichöök e' wé moki es. E' kueki wës e' ñì sinikumi íyi diököl tso' dalöiè ese ta? E' yë' Skëköl tö i' es:

“Ye' serdaë ie'pa shua,
 Ye' shköräë ie'pa tā ñita;
 Ye' döraë ie'pa Kéköl
 ena ie'pa döraë Ye' icha.”†

17 E' kuékì ñies Skéköl tö iyë':
 “A' e' yöttsa, a' e' sköttsa bánet pë' kë tö ye' dalöiè
 esepa yöki.

Ì kos dör ñá ese kë kar
 e' tā Ye' tö a' kierawà buaë.

18 A' sérke es, e' tā Ye' döraë a' yéie
 ena Ye' tö a' klö'weraë Ye' ala'rie.
 Ye' dör Skéköl diché tā' taijë íyi ultane tsata,
 e' wák tö ichè es.”‡

7

1 A yamipa dalér taijë ye' éna, es se' a Skéköl
 kablé' e' kuékì se' e' paiklō sene sulusi kos tö se'
 er ena se' chkà ia'wèmi, e' yöki. Se' e' chò senuk
 batse'r kekraë, ie' dalöiè taijë e' wa.

Pablo ttsë'wé buaë Corinto wakpa tö.

2 ¡Sa' bikeitsö er bua' wa! Kë sa' wà ì sulu
 wamblène yi tā. Kë sa' wà yi weine yës. Kë sa' wà
 yi kitëne kache tté wa.

3 A' dalér taijë sa' éna, e' kuékì kë ye' kù' ttè i' chök
 a' kkatoie. Ye' tö a' a iyë'baktke kuaë tö sa' tö a'
 bikeitsè michoë dö sa' duolur ekkë.

4 Ye' erblöke buaë a' mik. A' wa ye' e' ttséka taijë.
 Sa' weirke kos e' shua ye' er kunene buaë. Ye'
 ttsë'ne buaë shute.

† **6:16** Levítico 26.12; Jeremías 32.38   ‡ **6:18** 2 Samuel 7.14; Isaías 52.11; Ezequiel 20.34,41

5 Sa' de Macedonia ta kẽ sa' wã kawö kune enoie. E' skéie kabene kí de taijë sa' kí. Taijë sa' tsiriwé sa' bolökpa tö. Ñies sa' suane taijë.

6 Erë Skëköl tö s'er pableke, e' tö sa' er pablé s'yami Tito de sa' ska' e' wa.

7 Kë dör tö ie' de e' ë kuekji. Ñies wes a' tö ie' er kuwé e' biyö tö sa' er pablé taijë. Ie' tö sa' a' iché tö suluë a' éna ye' suak. Ñies ie' iché tö i wamblé a' tö sulu, e' tö a' eriawé taijë ta iñë ta a' tso'ne ye' tsatkök. Ttè e' tö ye' kí ttsëwé buaë.

8 Yëkkuö patkë'miyö a' a, erë e' tö a' eriawé, erë kë ye' tkine tö iök ye' tö ipatkë'mi. Tsäwe ta ye' ttsëwéitö sulu, erë iñë ta kë ye' ttsërkü'ia es. Moki yëkkuö e' tö a' eriawé, erë e' dör ekuölö ë.

9 Iñë ta ye' ttsë'ne buaë. E' kë dör tö ye' tö a' eriaoö e' kuekji. E' dör tö a' eriane es, e' tö a' er mane'wéne Skëköl a. A' eriane wes Skëköl kí ikiane es, e' kuekji sa' kë wã a' suluone yës.

10 Mik se' eriane wes ie' kí ikiane es, eta e' dör se' er mane'woie ie' aas se' tsatkër. E' kuekji kë se' kànée ttsë'nuk suluë se' eriar ese kí. Erë se' eriar èse, kë mène Skëköl wã, ese tö duewä tskeke.

11 A' eriane wes Skëköl kí ikiane es, e' saú, jiwà dettsä buaë! E' wã bikeitsö. E' batamik a' er téwä darérë ta a' ñì kékarak wem tö i sulu wamblé a' shuä, e' shulök. E' wa a' tö ikkaché tö a' kë ku'i sulu e' a. Iwënewä tö a' e' tuléwäie darérë. I sulu e' tö a' uluwé a' suawéitö. Iwënewä tö a' éna ye' dalëne taijë. Iwënewä tö a' tso'tke i sulu shulök. E' kos wa iwënewä tö moki a' kë ku'ñak i sulu ñë a.

12 Ye' kë wã yëkkuö ñë kitëmi a' a wem tö i sulu wamblé' ñë kkatoie. Ñies ye' kë wã ikitemi yi ta iwambléitö e' tsatkëie. E' skéie ye' tö ikitmi aas a'

wákpa éna iar buaë Skëköl wö_a tö moki a' tö sa' bikeitseke tajë.

¹³ Ì wé a' tö, e' tö sa' er kí kuwéne buaë.

E' kíie tą a' tö Tito er kuwé tajë. Ie' ttsë'ne buaë e' tö sa' kí ttsë'wé buaë.

¹⁴ A' kíka'kayö ie' a tą a' kě wą ye' jaëone. Kekraë sa' ttö moki a' tą, ñies ima sa' e' ttsékä a' wa Tito kukua, e' suéítö tö e' dör moki.

¹⁵ A' tö ie' kiéwá suane wa painè wa ena a' tso'tke ie' ttö dalöök, mik e' ska' ie' er ane etą e' tö ie' ké a' kí dalëritsök tajë.

¹⁶ Ye' erblömi a' mik e' tö ye' ttsë'wëke buaë.

8

Se' er buaë chö siarëpa kimoie

¹ A yamipa, sa' éna a' a ipakak tö wës Skëköl er buaë ché Skëkëpa icha erule erule ñì dapa'uke Macedonia kos a, e'pa a.

² Ie'pa weine siarë íyi ultane ulà a, erë e' shuá ie'pa ttsë'rke buaë. Ie'pa dör siarë, kě i tą' tajë, erë ie'pa tö inuköl kakmé er bua' wa. Wësua ie'pa dör inuköl blúpa.

³ Ye' tö a' a ichè tö ie'pa imé kos ie'pa a imermi, e' tsatä iwákpa er wa.

⁴ Ie'pa kkoché tajë sa' a tö ñies kawö mú sa' a s'batse'r malepa serke Jerusalén, e'pa kimoie inuköl wa.

⁵ Ie'pa tö imé tajë shute, sa' kě wą ibikeitsë tö ie'pa a imermi ekkë. Kewe ie'pa wákpa e' mé Skëkëpa a, e' ukuöki tą ie'pa e' ché sa' a wës Skëköl ki kiane es.

6 E' kueki sa' tö ikié Tito a tö ie' mi'ne a' ska' inuköl tsá kititö a' shu a e' bata shtöktsa s'siarëpa kimoie.

7 I kos weke Skëköl a e' weke a' tö taijë. A' erblö buaë Jesús mik. A' tö ttè pakë buaë. A' wä íyi jcher taijë. Sulu a' éna s'malepa kímak. Sa' dalér taijë a' éna. E' sù sa' kí ikiane tö ñies a' er buaë chõ taijë s'siarëpa a.

8 Ye' kë kú' ichök a' a' patkoie. E' skéie ye' éna suuak tö mokí a' éna s'malepa dalér wës s'yamipa tso' Macedonia e'pa éna s'malepa dalér es.

9 A' wä ijchertke buaë tö Skëkëpa Jesucristo er buaë ché a' a' taijë. Ie' íyi tso' taijë ká jaì a, e' me'atitö dë'bitü ká i' a siarëpaie a' dalërmik as a' blur ie' íyi taijë wa.

10 A' tö ibikeits kewe sulitane yoki tö a' éna s'siarëpa kímak. Duas suköt bak e' wa a' tö iwà kímemi kewe. E' kueki ima ye' tö ibikeitsè, e' chekeyö a' a.

11 Kanè buaë o'mi a' tö, e' eúwa er bua' wa wës tsawe a' tö ibikeits es. Inuköl shtö s'siarëpa kímoie kos a' a' ikit ekkë.

12 I kë tå' se' wä, ese kë kiekü' Skëköl tö se' a. Erë i tso' se' wä ese kakmésö er bua' wa kos se' a' imer ekkë, e' tå' e' wër buaë ie' wa.

13 Ye' kë kú' ichök tö a' íyi kakmú etä a' atne weinuk kë wä i tå'. E' skéie buaë idir tö a' ñì kímu ñikkëe.

14 I'ñe tå' a' wä íyi tso' taijë, e' kueki buaë idir tö a' tö s'yamipa kë wä i tå', esepa kímu. Es aishkuö tå mik a' kë wä i tå' taijë, erë ie'pa wä itso', etä ie'pa tö a' kímemi. Es a' ultane ñì kímu ñikkëe.

15 E' dör wəs itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' tö ichè: "Wé tö ishté tajë, e' icha ke bata qte. Wé tö ishté bérerbërë, e' icha dekawë!"*

Tito ena iwapiępa

16 Skëköl tö Tito ęrkiowé a' kimuk wəs sa' éna a' kimak es. E' kuéki ye' tö wëstela cheke Skëköl aq.

17 Mik sa' tö ikié Tito aq tö ie' mi' a' ska' a' kimuk inuköl shtök, eta ie' éna a' kimak tajë, e' kuéki ie' e' ché iwák er wa minuk a' ska'.

18 Tito ta' s'yami skà patkekemi sa' tö eköl. E' tö Jesús tté buaë pakeke buaë ka wa'ñe. E' kuéki ie' tté cheke buaë Skëkëpa Jesús icha erule erule tso' ka wa'ñe e'pa tö.

19 E' kijie ta' ie'pa kos tö ie' shushté aqs imi' sa' ta' Jerusalén, inuköl shteke sa' tö e' muk. E' kaneweke sa' tö buaë Skëkëpa kikoka ena iwà kkachoie tö moki sa' éna ie'pa kimak.

20-21 Sa' e' chöke iwakanéuk buaë Skëkëpa wörki ñies sulitane wörki. E' kuéki wëm ñe' mi'ke sa' wa, e' wa ke yi aq sa' kkatenuk inuköl shteke tajë sa' tö e' ki.

22 Ñies sa' tö s'yami skà patkeke ie'pa böl ta. E' er me'rie kaneblök buaë kekraë. Bànët sa' tö ie' su'bitu, e' kuéki ie' suule buaë sa' wa. Ñies ie' isué tö a' dör pe' buaë, e' kuéki ie' e' ché sa' kimuk kanë i' wa.

23 Tito dör ye' wapie e' kaneblöke ye' ta' a' kimuk. S'yampiा böl ñe' mi'ke ie' ta, e'pa patké Skëkëpa Jesús icha eruleë tso' ka wa'ñe e'pa tö. Ie'pa wa Cristo kikarkeka.

24 E' kuéki ikkachö ie'pa aq tö ie'pa dalër a' éna aqs Skëkëpa icha eruleë tso' ka wa'ñe e'pa kos wa ijcher

---

* **8:15** Éxodo 16.18

tö mokj a' tö s'dalëritseta'. Ikkachö ie'pa a tö wée' sa' e' ttsökä tajë a' wa.

9

1-2 Ye' wā ijcher tö s'batse'r malepa sérke Jerusalén, e'pa kimak a' éna er bua' wa. E' kuékí inuköl shteke sa' tö ie'pa a, e' kí ye' kě kawötä a' a' yékküö skà shtökne. Kekraë ye' e' ttsökekä a' tté pakök Macedonia wakpa a. Ye' iché ie'pa a tö duas suköt bak e' wa a' dör Acaya wakpa, e'pa éna inuköl mak er bua' wa. E' tö ie'pa kibiie erkiowé.

3 Erë s'yamipa mañal ñe' patkekeyö a' ska' as ye' e' ttsökekä a' wa e' kě dör è. E' skéie ye' kí ikiane tö a' wā inuköl tso'tke kitule wà mè è wès ye' tö a' pakè es.

4 Dö' Macedonia wakpa döbitu ye' ta e'pa tö isuéwā tö kám a' tö inuköl e' shtö. E' tö sa' jaëweraë tajë sa' iklö'wé tö a' tö ishtétke e' kuékí. ¿Wes e' kě tö a' jaëwepañak?

5 E' è kuekí ye' ibikeitsé tö buaë idir s'yamipa mañal ñe' a ikiök tö ie'pa mi' ye' yökí kewe a' kímuk inuköl muk a' kablë' e' shtöktsa. Es inuköl meke a' tö e' tso'tke kitule mik ye' de eta, iwà kkachoie tö a' imeke er bua' wa, kě dör kkë'blè wa.

6 Ttè i' anú a' éna: "Yi tö ì kuatké elkela, ese ulà a iwà wördane elkela. Erë yi tö ì kuatké tajë, ese ulà a iwà wördane tajë."

7 A' ultane eköl eköl tö imú kos a' ibikeitsé mè ekkë. Wépa tö imeke ttsë'ne bua' wa ese pa dalér Skéköl éna, e' kuekí kě imar er sulu wa ö diché wa.

8 Kě a' tkinuk. Skéköl er bua' kí chömi a' a tajë as ì kos kiane a' kí senoie ese dö a' ulà a wé' kekraë. Nies ie' tö ikí mèmi a' a tajë shute as a' ulà a idö tajë ì buaë kos e' woie.

9 E' dör wès itso' kitule Skëköl yëkkuö kí es. E' tö, yi tö ì meke ér bua' wa, ese chè i' es:

"Ie' tö ikakme' tajë ér bua' wa s'siarëpa a;
Ì buaë wéitö e' ska' Skëköl ér árke kekraë."*

Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

10 Skëköl tö iwö meke kuatkè ena chkè mekeitö se' a ñè, ñies e' è tö ì kós kiane se' kí s'kimoie, ese kí meraëitö a' a tajë as a' tö ì buaë ese kí ù tajë.

11 Kekraë ie' tö a' a íyi kí meraë buaë wé' as a' tö s'malepa kímù buaë kekraë. Ie' tö iwëraë es as wéstela yér tajë ie' a inuköl mèmi a' tö sa' ulà a' e' ki.

12 Es ì meke a' tö i' Skëköl dalöioie, e' wa s'batse'r malepa kímè kiane, esepa ulà a ì kiane ie'pa kí ese döraë. E' kíie ta ie'pa tö wéstela cheraë tajë ie' a ttsë'ne bua' wa.

13 Ì buaë weke a' tö ie'pa kímoie, e' wa iwërdawá tö mokí a' tso' Cristo tté buaë cheke a' tö tö mokí idir e'wà iütök. Ñies iwërdawá tö a' tö ie'pa ena sulitane kimeke tajë ér bua' wa. E' kós kuekí ie'pa tö Skëköl kikeraká tajë.

14 E' kíie ta ie' er buaë ché a' a tajë shute, e' kueki ie'pa tö ikieraë ie' a' kí a' dalértsè tajë e' wa.

15 Wéstela chösö Skëköl a ilà méitö se' a e' kí, e' dör buaë shute kë se' a iyënu kikké.

10

Pablo tö kanè me' Skëköl tö ie' a, e' tsatké

1-2 Ye' dör Pablo, e' wák kköchöke a' a bérë ér bua' wa wès Cristo es tö ye' ttö ttsö. A' welepa tö sa' cheke tö sa' kaneblöke e' kë dör Skëköl a, e' dör sa' wákpa a wès s'ditsö malepa es. Ie'pa icheke tö mik

---

* **9:9** Salmo 112.9

ye' tso' a' ska', eta_a ye' kësik kë ta' a' uñioie. Erë mik ye' tso' yëkkuö shtök ká bánet, e' je' ta_a ye' kësik deka_a. Erë e' kë yëne. Ye' kësik ta_a yi isie tso' ye' chök ese uñioie darërëe. E' kuék_i ye' kköchöke a' a tö a' e' shulö as kë ye' kawöt_a a' uñuk darërëe mik ye' de a' ska' eta_a.

3 Moki sa' dör s'ditsö wës sulitane es, erë kë sa' ñippöky_u' wës s'ditsö ñippöke es.

4 I tso' sa' wa_a e' aloka_a i sulu k_i, e' kë dör wës i tso' s'ditsö wa_a e' aloka_a ibolökpa k_i es. E' skéie e' dör i meke Skéköl tö sa' a diché ta_a taië e' aloka_a i sulu diché k_i ese. E' wa sa' tö kache ttë ewekewa.

5 Ñies ttë kos pakarke e' ttsék_a wa s'wöklö'woie as kë s'wa Skéköl jcher, ese chowékewa sa' tö. Erbikè kos klö'wekewa_a sa' tö mekerö Cristo klö dikia_a as itö ittö iutö.

6 Mik a' de sa' ttö iutök buaë, eta_a sa' tso'tke wépa kë éna iiutak, esepa kos we'ikök.

7 A' tö pë' sueke ikikke_a e, e' kë dör buaë. A' welepa e' bikeitsö tö e'pa ë dör Cristo icha, e' ta_a as esepa tö ibikeitsöne. Ñies sa' dör Cristo icha wës ie'pa es.

8 Skéköl tö ye' a ikewö me' a' wöbla'woie. Isalema e' wa ye' e' ttsök_a taië shute. Erë e' kewö mène ye' a a' er diché kí ioie, kë dör a' sulu'woie. E' kuék_i kë ye' jaëne e' ttsökk_a ikewö mène ye' a e' wa.

9 Kë a' tö ibikeitsar tö ye' éna a' tkiw_ak yëkkuö shtekeyö a' a e' wa.

10 Welepa tö icheke: "Yëkkuö kos kitbitü Pablo tö se' a, e' k_i ie' tö se' unébitü darërë ttsëskua ie' kësik deka_a buaë se' uñuk. Erë mik itso' se' ska' eta_a ikësik kë ta' yës. Wës ie' kapakö e' kë wa yi wa ie' dalöiëne."

11 Wépa tö icheke es, esepa wa ijchenú tö mik

sa' demi a' ska' et^a ì kit sa' tö yëkkuö kⁱj ká bánet,
e' waweraë sa' tö.

¹² Ie'pa esepa ñì kikökek^a tajë. Kë sa' diché dë'ka
e' chök tö sa' dör buaë wës ie'pa e' chö es. Ie'pa
wákpa tö itské ier wa tö ì dör buaë wë. Wës ie'pa
wakpa serke e' wéwa ie'pa ñì saù. ¡E' kuékⁱ ie'pa
dör me'ukuöie!

¹³ Kanè me' Skëköl tö sa' a, e' ë wa sa' a e'
ttsërmika. Kë sa' a e' ttsënukk^a ì skà wa. Kanè mène
sa' a ñies e' wà dör a'.

¹⁴ E' kuékⁱ kë sa' k^u' e' ttsökk^a tajë shute. Sa' kë
döpa kewe kaneblök a' shua, e'ma ë sa' e' ttsöka.
Erë sa' tö Cristo tté buaë e' paka' a' a tsawe.

¹⁵ Ñies sa' kë e' ttsöka o'ka kanè wa, e' kewö kë
mène Skëköl w^a sa' a e' kueki. E' skéie sa' ki ikiane
tö sa' kanè a' shua e' mú kí ier buaë wës a' kí erblö
mir Skëkëpa mik es. Erë kë sa' kaneblöpa kos sa' a
ikewö mène e' tsata.

¹⁶ Ñies Jesús tté buaë e' kí pakak sa' éna a' serke
ee ká bánet tso' diwö mi'kewa e' kke ee. Erë kë sa'
éna ipakak ká wé o'ka tso' ipakök ee as kë sa' e'
ttsöka o'ka kanè wa.

¹⁷⁻¹⁸ Wépa e' ttsék^a tajë, esepa kë wér buaë
Skëköl wa. Erë wépa kikék^a ie' wák tö, esepa je' wér
buaë ie' wa. Wëe' itso' kitule iyëkkuö kⁱj i' es: "Yi e'
ttsakk^a as ese e' ttsök^a ì wé Skëköl tö ese wa."*

11

Pablo tö s'kitöukwakpa ché

¹ Ye' ttöke aliwakpaie erë a' mú tö ye' dalë'ttsëia
bërbër ë. A' we'ikëyö, ye' ttö kí ttsö ekuölö ë.

---

* ^{10:17-18} Jeremías 9.24

² Ye' éna a' dalér tajë. Ye' éna a' kkö'nak wës Skéköl tö se' kkö'neke es. Ye' kí ikiáne tö a' e' tköwá kekraë darérëe Jesús ë a. E' dör wës ye' tö a' mé senukwá wëm eköl ë ta es as a' dö wës busi batse'r dö imaso ulà a es. A' masso e' dör Cristo.

³ I'ñe ta a' tso' tkéulewá buaë darérëe Cristo ë a, erë ye' suane dö' a' e' mùttsa e' kitö'uk wës Eva kitö'ka Satanás e' a' tkabëie e' tö kache wa es. Ye' suane dö' a' er tso' buaë etkëme Cristo ë a, e' watè a' tö.

⁴ Welepa de a' ska' Jesús tté pakök, erë kë idör imoki wës sa' tö ipakeke es. Erë e' ttseke a' tö buaë. Wiköl tté pakeke ie'pa tö, e' kë dör Wiköl Batse'r dë'wá a' er a e'. Ttè buaë pakeke ie'pa tö, e' kë dör imoki wës sa' tö ipaka' a' a es. Erë esepa kiekewá a' tö buaë. E' kuekjye' suane dö' a' erblö Cristo mik, e' olo'yène a' tö.

⁵ Ie'pa de a' ska' sa' itöki e' chök tö ie'pa dör Jesús ttækölpatsá bua'iewa, erë ye' kë e' ttsë'ne ie'pa dikia dioshët yës.

⁶ Isalema ye' kë a' ipakar buaë wës ie'pa icha pakö es. Erë ttè pakeke ye' tö e' wà jcher buaë ye' wá. E' wà kkayë'bitü sa' tö a' a' tajë íyi ultane shua.

⁷ Mik ye' tö Skéköl tté buaë e' paka' a' a, eta ye' kë wá a' ña'one e' ki yës. E' kuekj isalema a' tö ibikeitsé tö ttè pakeke ye' tö a' a, e' kë dör buaë. Erë es ye' e' wöéwa dioshët as a' dalöiér. ¿Ima a' tö ibikeitsè? ¿I wéyö es e' dör suluë?

⁸ Skékëpa icha erule erule ñì dapa'uke ká bánet, e' dapömic ye' moneká kanebloie éme a' shua. E' dör wës ie'pa íyi ekibléyö a' kimoie es.

⁹ Mik ye' sene' a' shua, eta ilè kiane ye' kí senoie, e' ta ye' kë wá a' tsirione ese wa. Erë s'yamipa

datse Macedonia, e'pa wā ì kōs kiane ye' kī e' de ye' a. Es ye' kē wā ì kine a' q̄, n̄ies kē yō ì kiepa.

10 Ye' e' ttsō es e' kē yēnuktsā ye' ulà q̄ a' dōr Acaya wakpa e' kōs q̄. E' dōr mokī wēs Cristo tso' ye' a' e' dōr mokī es.

11 Ye' ttō es, ¿e' dōr tö ye' kē éna a' dalér? Au, e' kē dōr es. jskēköl wák wā ijcher buaë tö ye' éna a' dalér!

12 Ye' kaneblöraë a' shua wēs ye' iq'bitu es as ie'pa n̄e' kē e' ttsōkā tö ie'pa kaneblöke wēs sa' es.

13 Ie'pa kē dōr Jesúz ttekölpa tsá mokī esepa. Ie'pa dōr s'kitō'ukwakpa. Ie'pa e' ð tö ie'pa dōr Cristo ttekölpa tsá mokī, erē e' kē dōr es.

14 E' kē dōr ì kē s̄ule se' wā ese. Satanás wák e' ð tö ie' dōr Skēköl biyöchökawolo tā' taijē ese.

15 E' kuékī kē se' tkine tö ie' kanè mésopa e' ð tö ie'pa tso' s̄ene yēsyēsē e' tsatkök. Bata ekkē tā' ie'pa ulà q̄ iské dōraë wēs ie' wamblörak es.

Pablo weine ie' dōr Cristo tteköl e' kuékī

16 Ye' tö iskà chène a' q̄, kē a' tö ye' bikeitsök tö ye' dōr aliiie. Erē a' welepa tö ye' bikeitsè es, eta kawō mú ña bērbēr ē e' ttsokā wēs aliwak es.

17 Ye' e' ttsökekā, e' ttē kē mène Skēkēpa Jesúz wā ye' a. Ye' wák tö icheke aliiie.

18 Taijē itsō'rak e' ttsökkā iwákpa íyi wa, es n̄ies ye' e' ttsökekā wēs ie'pa es.

19 ¡Aj! A' dōr íyi jcher taijē ese wakpa. Erē s'kukuð darérē esepa dalē'ttseke a' dōr er bua' wa.

20 Wépa de a' ska' a' klö'ukwā wēs ie'pa icha es, esepa kiekewā buaë a' tö. Ie'pa de a' kitō'uk a' íyi yottsa a' ulà q̄. Ie'pa e' ttsöke taijē a' kī, a' ppeke a' wō kī, a' cheke erē ie'pa kiéwā a' tö er bua' wa.

21 ¡Aj! ¡Ye' wák e' jaëùne mik ye' ichè tö sa' diché kë dë'kà a' sauk es eta!

Ie'pa diché deka e' ttsokatajë, e' ta ñies ye' diché deka e' ttsokata. Ye' wák a ta ye' tto es, e' dör wes aliwakpa tto es.

22 Ie'pa dör hebreowak, e' wa ie'pa e' ttsökeka tajë. Erë ñies ye' dör ie'pa ditsewö. Ie'pa e' chò tö ie'pa dör Israel aleripa, erë ñies ye' dör Israel aleri. Ie'pa e' ttsökeka tajë tö ie'pa dör Abraham aleripa. Ñies ye' dör Abraham aleri.

23 Ie'pa e' chò tö ie'pa dör Cristo kanè mésopa. Es ye' dör ñies, erë ye' dör ikanè méso bua'ie ie'pa tsata. Ye' tto es e' dör wes aliwak tto es, erë Cristo a kaneble e' wa ye' e' alékà tajë ie'pa ki. Ye' wötëule s'woto wé a tajë ie'pa tsata. Ye' buule ttsa'bata daloie ese wa tajë shuto ie'pa tsata. tajë ye' bakshkar ye' duðwà e' ulà a.

24 Sketökicha judiowak tö ye' buk ttsa'bata wa. Bitökicha ie'pa tö ye' ppé, eta ie'pa tö ye' ppé dò dabom tkeyök tsá yénettsá et ekké*

25 Mañatökicha romawak tö ye' buk kal wa. Etökicha ye' të'rakito ák wa ye' ttowà. Mañatökicha kanò ki ye' mirwà, e' wötunewà dayë a. E' shua etökicha ye' bak àr kaltakla ki dayë ki ká et ñie nañee.

26 Ye' shké tajë, e' shua di' tajë ena akblökwakpa tö ye' tkiwé siàrë. Ye' wák ditsewöpa ena o'kapa, e'pa tö ye' we'ikeke, e' dalò tajë e' shua ye' shké. Wé pë serke tajë ena wé pë kë serkutajë, ñies dayë ki, ese

---

* **11:24 dabom tkeyök tsá yénettsá et:** E' kéwö ska' ta judiowak ttè dalòieno tö ichè tö kë kawo ta' s'ppòk dòkà dabom tkeyök tsata. Ie'pa wöblane pë sulusipa ppòk dòkà dabom mañayök ki sülitu as kë itkòkà dabom tkeyök tsata.

ska' ye' shké wösh wa. Ñies wépa e' ñ tö ie'pa dör Jesúś mik erblökawka, esepa dalõ mène tajë ye' kí.

²⁷ Ye' kaneblé tajë darérëe. Ye' wöñine tajë, ye' bli dalë'ttsë' tajë, ye' ersi dalë'ttsë' tajë. Mikle ta ye' kë wä ì kune ñanoie, tteke kase tö tajë, kë datsi' ta' wë' e' patroie.

²⁸ E' kí skà tso', e' dör tö Skékëpa Jesúś icha erule erule, e'pa kós bikeitsekeyö kékraë tö is ie'pa mir.

²⁹ Mik ie'pa welepa diché kë dë'kaiä buaë e' tkowa darérë Jesúś mik, etä ye' mik e' dalëne. Mik yile tö ie'pa ké ì sulu wamblök, etä e' tö ye' uluwé sulue.

³⁰ Ye' mü e' ttsakka, e'ma ì tö ikkacheke tö ye' kë diché ta' ese wa ye' e' ttsömika.

³¹ Skéköl dör Skékëpa Jesúś Yé ena iKéköl kikarka kékraë, e' wä ijcher tö ye' kë kú' kachök.

³²⁻³³ Mik ye' bak Damasco, etä ká e' wökir kaneblöke iblú kiè Aretas e' a, e' tö ishkëkipa patké ye' klö'ukwá ká e' kköiëule shkit kákkeë, e' wékkö a. Erë s'yamipa welepa tö ye' iékä kkö a ta' ttsa' wa ye' émi enaena iwékkö tsitsir tso' ese a dötsa' iski. Es ye' tkashkar ie' yoki.

12

Ì kkaché Skékëpa tö Pablo a kabsueie

¹ Kë dör ìie bua', erë ye' kawötä kí e' ttsökkaiä e' tsatkoie. Ì kkaché Skékëpa Jesúś tö ye' a kabsueie e' pakekeyö a' a i' ta.

² Wëm suule ye' wa eköl dör Cristo ttökata, e' minetser ká jaì a, e' kí duas de dabom eyök kí tkël (14). Ye' kë wä ijcher tö ie' mine'kä chkaë ö wikölie, e' jcher Skéköl ë wa.

3-4 Wëm e' suule ye' wa, e' minetser ká jaì a e' dör ká buaala ee. Ee ttè kě yënu se' a ena kě se' a ikewö mène chè, ese ttseítö. Iskà chekeneyö a' a tö ye' kě wa ijcher tö imine'ka chkaë ö wikolie, e' jcher Skéköl ë wa.

5 Wëm ese kikémika ye' tö, erë ye' wák kě e' kiköpaka. Erë ye' diché kě ta' e' ë wa ye' e' kikomika.

6 Ye' mú e' ttsakkä, e'ma ye' a e' ttsërmikä ttè moki wa, e' kueki e' kě dör suluë. Erë kě ye' e' ttsöta'ka as kě yi ibikeitsö tö wës ye' wër ena wës ye' ttö e' tsatä ye' dör.

7 Íyi tajë buaë kkayëne ye' a ká jaì a, ñe' kueki ilè mène ye' a ye' wöowaiye as kě ye' e' ttsöka ì buaë su'yö e' wa. E' dör wës dika' tkérwë ye' chkà a es, e' wa ye' rreweke Satanás tö kekraë.

8 Mañatökicha ye' kköyë' Skékëpa a tö iyöttä ye' a.

9 Erë ie' ye' iuté: "Mik be' diché kě ta', etä e' ki Ye' diché wënewä bua'iewä. E' kueki ye' er buaë chö be' a, e' ë dör wë' be' a." E' kueki buaë idir ye' a e' ttsökkä ye' diché kě ta' e' wa as Cristo diché tajë e' wérwë bua'iewä ye' ki.

10 Mik ye' ttsë'r tö ye' diché kě ta', e' je' ta ye' diché ta' tajë. E' kueki mik ye' diché kě ta', mik ye' yérke suluë, mik ye' kě wa ì ta', mik ye' we'ikeke siarë pë' tö, mik ye' kawö tköke suluë, mik ese kos tköke ye' ta Cristo dalermik, etä ye' ttsë'ne buaë.

11 Erë ye' kě dör yi, erë wëpa cheke a' tö tö e'pa dör Jesúus ttekölpa tsä bua'iewä, e'pa kě dör ye' tsatä. A' tö ye' tsatköpa ie'pa yöki erë e' kě one a' wa. E' kueki a' tö ye' kë e' ttsökkä tajë wës aliwak es.

12 Mik ye' bak sënu a' shua, etä ye' weine kos

e' dalë'ttséyö bërë ər bua' wa. Ñies ì kë or yi a ese wéyö tajë a' wörki Skéköl diché tajë wa s'tkiwè ekkë. E' wa iwënewa tö moki ye' dör Jesú斯 ttekölpa tsá, e'pa eköl.

¹³ Ye' kë wä a' kàne ye' kanéuk. E' ë wa a' wöanewa Skékëpa icha erule erule malepa e' dikia diöshët. A' we'ikéyö, e' nuí olo'yö ye' ki.

Pablo kablé ie'pa pakök

¹⁴ Ye' tso'tke shkök a' pakök. I' tå ide mañatökicha. I' étökicha wës kekraë kë ye' e' maupakä a' mik as a' tö ye' kkö'nù. Ye' kë tkirku' a' íyi ki, ye' tkirke a' wákpa ki. A' dör wës ye' ala'r es. Ilä'r kë kawötä iyë kkö'nuk, e' skéie iyë kawötä ilä'r kkö'nuk.

¹⁵ E' kuëki ye' e' chétke ì kos tso' ye' wä e' eukwa er bua' wa a' kimoie dö ye' wákë. Ye' tö a' dalëritseke kitä kitä, etä a' éna ye' dalér ¿e' mir wa'k ë?

¹⁶ A' ye' sini'kué buaë tö mik ye' bak a' ska', etä ye' kë e' monekä a' mik. Erë a' welepa tö icheke tö ye' tö a' kitö'wé a' inuköl klö'woie akir.

¹⁷ ¿Ima a' erbikö tö wépa patkë'yö a' ska', e'pa wa ye' tö a' kitö'wé?

¹⁸ Ye' kköyë' tajë Tito a tö ie' mi' a' ska', etä s'yami ska' eköl patkë'miyö ie' tå. ¿Tito tö a' kitöö? Au, ie' sene buaë yësyësé a' shua' wës ye' es. Sa' böl sené a' shua' ñì suë.

¹⁹ Isalema a' tso'iä ibikeitsök tö sa' e' tsatköke a' yoki. E' kë dör es. Ñermata sa' tso' ttök Skéköl wörki wës s'batsulewë Cristo mik esepa ttö es. A yamipa dalér ye' éna, ì kos wëke sa' tö e' dör a' er diché kí ioie.

²⁰ Moki ye' suane dö' mik ye' de a' ska', etä ye' kë tö a' suë wës ye' ki a' kiane suë es. Ñies ye' suane dö'

a' kẽ tö ye' suè wes a' kì ye' kiane suè es. Ye' suane dö' ye' ikué tö a' nippöke, a' ukyérke ñì kì, a' ulurke ñì kì, a' er me'rie a' wákpa ë kì, a' biyöblöke ñì kì, a' ñì chöke suluë, a' e' ttsökekataië, a' ñì chiliuke.

21 Ñies ye' suane dö' mik ye' dene a' ska' eta Skéköl tö ye' jaewe a' kueki. Dö' a' taië kẽ er maneone. Dö' a' e' ia'ukekaiasene sulusi wa. Dö' a' tso'ia trénuk ena a' tso'ia i sulu skà kukuéña a' wa e' a. E' dör es, e' ta Skéköl tö ye' juwérae siarë a' wa.

13

1 I' ta mañatökicha ye' mi'ke a' pakök. I' tso' a' wa shule, e' shuleraësö wes itsö' kitule Skéköl yekkuö kì es, e' tö iche: "Ttè kos shulekesö eta ittekölpa kiane bö'l ö mañal ichoie tö moki idir ö au."

2 Mik ye' bata dë'rö a' ska', eta wépa tö i sulu wamble, e'pa a ye' iye' tö a' kawöta ilo'yök. I'ñe ta ye' kẽ ku' a' ska', ere ye' tö iskà chekene ekkëpa a ena a' malepa tso' i sulu wamblok, esepa a tö mik ye' dene, eta a' shuleraëyö darereë.

3 A' iche tö a' kì ikiane suè tö moki ye' ttöke Cristo diche wa. Mik ye' de a' ska', eta a' isueraë tö es idir. Cristo diche ta' taië, e' tso' iwakanék a' shua, ie' kẽ dör wes se' kẽ diche ta' es.

4 Moki ie' kötewa wötëulewa krus mik wes se' kẽ diche ta' es, ere ie' serkene Skéköl diche taië e' wa. Es ñies sa' batsulewa ie' mik, e' kueki wësua sa' kẽ diche ta', ere Skéköl diche wa sa' sérdaë a' kimoie.

5 A' wakpa e' saú tö moki a' erblöke Jesucristo mik. A' ibikeitsö buaë. ¿A' kẽ wa ijcher tö ie' tso' a' er a? E' kẽ dör es, e' ta e' wa kiane che tö a' kẽ dör ie' icha.

6 A' mú wöa iwëne tö sa' kaneblë' a' shua e' wa dettsa buaë.

⁷ Sa' tso' ikiök Skëköl a tö a' kĕ tö ì sulu wamblökia. Sa' kĕ ku' e' kiök as iwér tö ye' kaneblë' a' shuq e' wà dettsa buaë. E' skéie sa' kij ikiane tö a' ser buaë yësyësë wes Skëköl kij ikiane es, erë wëlepa wa iwér tö sa' kaneblë' e' kĕ wà dë'ttsa buaë.

⁸ Mik a' serke buaë wes Skëköl ttè moki tö ichè es, etä e' kij kĕ sa' q ì yënu. E' skéie e' kikekekä tajë sa' tö.

⁹ Sa' kĕ diché ta', erë mik a' e' tkëulewá darërë Skëkëpa ttè a, etä e' tö sa' ttsë'weke buaë. Sa' tö ikië michoë Skëköl a tö a' mú dö senuk buaë yësyësë kekraë wes ie' kij ikiane es.

¹⁰ Mik ye' de a' ska', etä kawö mène ye' q a' kij, e' kĕ wà shulak ye' éna darërë kësik wa. Skëkëpa Jesús tö e' kewö me' ye' a, se' er diché ioie, e' kĕ dör se' sulu'woie. E' kuékij ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a kam ye' dö a' ska' e' yoki as ì kos tso' shulè, e' shulö a' tö kam ye' dö e' yoki.

Pablo e' chéat

¹¹ A yamipa, bataie yö ichè tö a' ttsë'nú buaë. A' e' chö senuk yësyësë. A' er kuú. A' kabikeitsö ñikkëe. A' senú bërë ñita. A' serke es, e' ta Skëköl dör daléritsökwak ena señe bërë mukwak, e' serdaë a' ta kekraë.

¹² A' ñì shke'ú ñì daléritsè wa. S'batse'rpa kos tö a' shke'wémi.

¹³⁻¹⁴ As Skëkëpa Jesucristo er buaë chö a' q. As Skëköl tö a' q ikkachö tö a' dalér tajë ie' éna. Ñies as Wiköl Batse'r tö a' kõ senuk wes wák eköl ë es.

**Tte Pa'ali Me' Skëköl tö Se' a
New Testament and Shorter Old Testament in Bri bri
(CS:bzd:Bribri)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bri bri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bri bri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca